

RAZVOJ OBITELJSKE MEDIJACIJE U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI U HRVATSKOJ

Pula, 17. listopada 2018.

Prvi domaći skup s međunarodnim sudjelovanjem posvećen temi obiteljske medijacije u sustavu socijalne skrbi održao se kao predkonferencija IX. konferencije socijalnih radnika Hrvatske. Skup pod nazivom »Razvoj obiteljske medijacije u sustavu socijalne skrbi u Hrvatskoj« održao se 17. listopada 2018. u Puli, u hotelu Histria od 9.00 do 13.00 sati. Organizirali su ga Hrvatska udruga socijalnih radnika i Hrvatsko društvo za obiteljsku medijaciju u suradnji s Poslijediplomskim specijalističkim studijem obiteljske medijacije Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Na poludnevnoj predkonferenciji sudjelovalo je 50 stručnjaka, obiteljskih medijatora i drugih stručnjaka koji u sustavu socijalne skrbi rade s obiteljima, a u svom radu susreću se s obiteljskim sukobima kao i roditeljima u razvodu braka. Sudionici su imali priliku razmijeniti dotadašnja iskustava s provedbom obiteljske medijacije u sustavu socijalne skrbi u Hrvatskoj te čuti izlaganja o iskustvima iz prakse kolegica i kolega obiteljskih medijatora. Dva izlaganja dala su međunarodnu perspektivu, prikazom obrazovanja i djelovanja obiteljskih medijatora u Italiji i Srbiji.

Uvodno izlaganje pod nazivom »Prikaz edukacije, iskustava i potpore razvoju obiteljske medijacije kao psihosocijalne intervencije« održala je prof.dr.sc. Branka Sladović Franz sa Studijskog centra socijalnog rada, Sveučilišta u Zagrebu. Navela je kako su dosadašnje analize pokazale da su stvoreni temeljni preduvjeti za pružanje obiteljske medijacije kao socijalne usluge u sustavu socijalne skrbi, da je ona u većini centara za socijalnu skrb i obiteljskih centara dostupna građanima te je pod tim vidom važno navođenje obiteljske medijacije u Zakonu o socijalnoj skrbi (NN, 130/2017., čl. 93. a). Sljedeći koraci koje je potrebno učiniti u svrhu daljnjeg razvoja obiteljske medijacije tiču se širenja područja primjene obiteljske medijacije unutar pomažućih djelatnosti, a izvan područja razvoda braka, koji je trenutno dominantno područje provedbe obiteljske medijacije. S tim je u vezi i potreba za jačom promocijom obiteljske medijacije u sustavu socijalne skrbi, kako prema korisnicima tako i kod stručnjaka, s ciljem poticanja provedbe obiteljske medijacije u drugim obiteljskim spornim pitanjima kao što su briga za stare osobe, sporovi između adolescenata i roditelja i slično. U primjeni obiteljske medijacije kao psihosocijalne intervencije postoje organizacijske i provedbene nejasnoće koje su izazov na putu razvoja obiteljske medijacije, međutim sustav se razvija. Prepoznata je potreba za razvojem kvalitetne obiteljske medijacije koju provode kompetentni i kroz superviziju podržani i osnaženi obiteljski medijatori. Zadatak koji se nalazi pred obiteljskim medijatorima tiče se i izrade Etičkog kodeksa obiteljskih medijatora.

Osim hrvatske perspektive na skupu je prikazana i perspektiva razvoja obiteljske medijacije u Italiji i Srbiji. Prof.dr.sc. Tamara Džamonja Ignjatović s Filozofskog fakulteta i Fakulteta političkih nauka Sveučilišta u Beogradu održala je predavanje pod naslovom »Porodična medijacija u Srbiji – jučer, danas, sutra« te prikazala razvoj obiteljske medijacije u sustavu socijalne skrbi. Naglasila je kako je u Srbiji »više medijatora nego medijacija«, a kao moguće razloge takvog stanja navodi nedovoljnu informiranost građana, neupućivanje od strane sudova te razloge na strani samih medijatora koji se tiču njihove stručnosti, s obzirom da se od 2012. godine obiteljski medijatori obrazuju kroz kraće programe. Obrazovanje traje pet dana osnovne izobrazbe za medijaciju i još dodatno četiri dana izobrazbe za obiteljsku medijaciju. Ovakva organizacija obrazovnih programa predstavlja smanjenje broja obaveznih sati jer je u ranijim fazama razvoja obiteljske medijacije obrazovanje bilo organizirano u okviru sveučilišta kao specijalističko usavršavanje. S obzirom na broj sati potrebnih za obrazovanje za obiteljske medijatore, Italija ima sasvim drugačije iskustvo. Predavanje »Obiteljska medijacija u Italiji: kriteriji za obuku i rad« održala je prof.dr.sc. Ankica Kosić s Odsjeka za psihologiju, Fakulteta za medicinu i psihologiju, Sveučilišta Sapienza iz Rima. Trajanje obrazovanja za obiteljske medijatore u Italiji je 240 ili 320 sati, ovisno o organizaciji koja provodi obrazovanje, uz praktični dio provedbe medijacije uz superviziju. Medijacija se preporučuje u razvodima kada postoji sukob oko

skrbi za djecu. Zanimljivo je i moguće trajanje medijacije – jedan do tri susreta za predmedijacijsku fazu, zatim šest do osam susreta za fazu pregovaranja i dva susreta za izradu dogovora.

Nakon ovog uvodnog dijela i predavanja gošći iz inozemstva, ostala izlaganja bila su posvećena domaćim iskustvima provedbe medijacije. Predavači su bili obiteljski medijatori s iskustvom provedbe medijacije u sustavu socijalne skrbi. O postupku obveznog savjetovanja koji prethodi pokretanju razvoda braka, a time najčešće i obiteljskoj medijaciji, govorio je psiholog Franjo Šaban, obiteljski medijator iz Obiteljskog centra u Sisku. Predavanjem pod nazivom »Obvezno savjetovanje iz perspektive obiteljskog medijatora« problematizirao je sam naziv obveznog savjetovanja koji po njegovom iskustvu zbunjuje sudionike, roditelje pa i stručnjake, s obzirom na njegovu svrhu i cilj. Smatra da se postupak obveznog savjetovanja provodi kratko, uglavnom kroz jedan susret, da se rijetko provodi timski s malim naglaskom na psihoedukaciju i važnost brige roditelja o dobrobiti djeteta, odnosno samoj djeci čije potrebe i način nošenja sa situacijom ne budu dovoljno u fokusu. Smatra da postupak obveznog savjetovanja treba provoditi timski, kroz više susreta, čime bi se sudionicima dalo prostora i vremena za normalizaciju emocionalnog stanja i tako djelovalo na kapacitete roditelja da čuju informacije koje su važne u razvodu braka, da mogu sagledati perspektivu djeteta što bi osnažilo njih kao roditelje i povećalo mogućnost odabira prikladnog načina rješavanja sukoba i primjerenog dogovora. Na taj način bi i upućivanje u obiteljsku medijaciju bilo svrsishodnije što bi imalo utjecaja i na provedbu obiteljske medijacije. Obiteljska medijatorica Ružica Pandža iz Obiteljskog centra Vukovarsko-srijemske županije, socijalna radnica, održala je predavanje pod nazivom »Poštovanje osnovnih načela obiteljske medijacije – izazovi i načini nošenja iz iskustva obiteljskog medijatora«. Prikazala je provedbu obiteljske medijacije u županiji tijekom 2016. i 2017. godine u kojima je bilo 114 postupaka obiteljske medijacije. Naglasila je nedovoljnu informiranost drugih stručnjaka o obilježjima obiteljske medijacije te potrebu za boljim informiranjem kako drugih stručnjaka tako i šire javnosti o postupku obiteljske medijacije. Kao medijator, naglasila je potrebu za supervizijom kao podrškom daljnjem razvoju profesionalnih kompetencija.

O kompetencijama obiteljskih medijatora u dijelu uključivanja djece u obiteljsku medijaciju govorila je Maja Smrekar, sveučilišna specijalistica obiteljske medijacije, u predavanju pod nazivom »Doživljaj kompetentnosti obiteljskih medijatora za uključivanje djece u medijaciju o pitanjima roditeljske skrbi«. Izlaganjem je prikazala rezultate istraživanja provedenog za potrebe izrade završnog specijalističkog rada iz obiteljske medijacije. U istraživanju je sudjelovalo 11 obiteljskih medijatora s područja Krapinsko-zagorske županije i Grada Zagreba. Prema prikazanim rezultatima, stručnjaci smatraju kako je za uključivanje djece u postupak obiteljske medijacije potrebno da medijator posjeduje kompetencije i iskustvo rada s djecom. Kao pred-

nosti uključivanja djece, stručnjaci navode aktivnu ulogu djece u donošenju odluka koje se tiču njihovog života. S druge strane, nedostatke uključivanja djece vide u potencijalnom opterećivanju djece, dobi djece i mogućem neadekvatnom odnosu roditelja i djece. Zaključila je kako je razvoj kompetencija stručnjaka za rad s djecom i za rad u području obiteljske medijacije važan preduvjet da bi medijatori uključivali djecu u postupak obiteljske medijacije.

Tema nasilja koja je značajna za provedbu postupka obiteljske medijacije prezentirana je u predavanju pod nazivom »Značaj procjene intenziteta nasilja za provođenje medijacije: perspektiva stručnjaka« o čemu je govorila Jasenka Požega, sveučilišna specijalistica obiteljske medijacije, zaposlena u Obiteljskom centru u Varaždinu. Prikazala je rezultate istraživanja provedenog za potrebe izrade završnog specijalističkog rada u kojem je sudjelovalo 12 stručnjaka, obiteljskih medijatora s iskustvom rada s parovima u čijem je odnosu prisutno nasilje. Glavni fokus rada bila je procjena nasilja od strane medijatora koji su iskazali da procjenjuju ozbiljnost nasilja s obzirom na intenzitet, čestinu i oblik nasilja. Kao specifične pretpostavke koje trebaju biti zadovoljene kako bi se eventualno radilo s bračnim partnerima koji su imali obilježja nasilja u odnosu stručnjaci navode vrijeme koje je proteklo od počinjenja nasilja, utjecaj nasilja na žrtvu, mogućnost stvaranja sigurnih uvjeta za provedbu postupka obiteljske medijacije te dobru educiranost medijatora.

Završno izlaganje naslovljeno »Kako postati i ostati kompetentan medijator?« održala je prof.dr.sc. Marina Ajduković sa Studijskog centra socijalnog rada u Zagrebu. Navela je da medijaciju možemo smatrati tzv. drugom profesijom koja se stječe završetkom odgovarajuće izobrazbe, čime put razvoja kompetencija istovremeno završava, ali se i nastavlja na drugačiji način. Upravo kroz neposredan rad praćen supervizijom doprinosi se razvoju znanja i vještina medijatora, izgradnji profesionalnog stila, povećanju kapaciteta za prilagodljivo i etično ponašanje u različitim situacijama te cjelokupnoj profesiji i kvaliteti rada s korisnicima. Prof. Ajduković navela je neka od područja znanja o kojima treba promišljati u okviru prakse, na kojima treba raditi i dalje ih razvijati, kao što su pitanje regulacije emocija u obiteljskoj medijaciji, učinak individualizacije na partnerske odnose, suvremene konceptualizacije nasilja u obitelji, kao i utjecaj šireg konteksta i promjene paradigmi u području rada s obitelji i pružanja pomoći na definiranju i provedbi obiteljske medijacije.

Općenito, možemo reći da je skup, iako kratak, bio vrlo sadržajan, te pružio uvid u praksu obiteljske medijacije iz dvije perspektive, one samih medijatora i iz perspektive članova akademske zajednice. Izlaganja gošći iz Srbije i Italije dala su zanimljivu perspektivu obiteljske medijacije u susjednim zemljama. U hrvatskom kontekstu, obiteljska medijacija je dobila prostor, ali je potrebno daljnje aktivnosti usmjeriti na rješavanje organizacijsko-formalnih pitanja provedbe u sustavu socijalne skrbi s jedne strane, a s druge strane na daljnji razvoj kompetencija obiteljskih medijatora

i praćenja medijacijske prakse kako bi se obiteljska medijacija nastavila razvijati kao stručna psihosocijalna intervencija namijenjena obitelji u skladu sa suvremenim trendovima u području socijalnog rada i socijalne skrbi usmjerene osnaživanju i razvoju roditeljskih i obiteljskih kapaciteta. Iz izlaganja je bila vidljiva i potreba za radom na promociji obiteljske medijacije i informiranju o prednostima i mogućnostima kako među stručnjacima tako i među građanima. Poludnevni skup obogatio je program IX. konferencije socijalnih radnika, okupio je na jednom mjestu obiteljske medijatore u sustavu socijalne skrbi i druge zainteresirane kolege koji su aktivno sudjelovali, kako u programu, tako i u neformalnoj razmjeni iskustva i raspravi te time pridonijeli daljnjem razvoju obiteljske medijacije.

Priredila: Vanja Branica

*Međunarodna licenca / International License:
Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0.*